

ПРОДУКТИВНІСТЬ ЦУКРОВИХ БУР'ЯКІВ ЗА РІЗНИХ СИСТЕМ ЗАХИСТУ ЇХ ПОСІВІВ ВІД БУР'ЯНІВ

С. В.Філоненко, к. с.-г. н.

Полтавська державна аграрна академія

Одним із головних факторів, що суттєво впливають на продуктивність цукрових бур'яків, є бур'яни. Загальновідомо, що рослини бур'яків, як ніякі інші, є досить чутливими до негативного впливу бур'янів, що вважаються серйозними їх конкурентами стосовно головних факторів росту і розвитку: води, світла, елементів мінерального живлення і т. ін. Існує декілька способів знищення бур'янів, але сьогодні найбільш дієвим і економічно вигідним вважається хімічний, який ґрунтується на використанні гербіцидів. Слід зазначити, що унікальних гербіцидів, які б повністю вирішували проблему забур'янення бурякових полів, на жаль, немає. Зараз ведуться пошуки таких препаратів, їх доз і способів та систем застосування, які мали б достатньо високу селективність і широкий спектр дії проти домінуючих видів бур'янів на полях. Щорічно виробництву пропонується кілька нових гербіцидів як ґрунтової, так і післясходової дії. Проте, системи захисту посівів цукрових бур'яків від бур'янів на основі цих препаратів суттєво різняться своєю ефективністю.

Нещодавно у нашій країні був зареєстрований і рекомендований до застосування післясходовий гербіцид Бета Профі німецької компанії «Хелм АГ», який вже довів свою ефективність на бурячних полях у країнах Європейського Союзу. Тому постала необхідність детального вивчення дії цього препарату на посівах цукрових бур'яків у нашій країні. Відповідні досліді проводили у виробничих умовах СТОВ «Агрофірми ім. Суворова» Чорнухинського району Полтавської області у 2010-2012 роках.

Бета Профі – гербіцид, що містить три діючі речовини: фенмедифам, десмедифам і етофумезат. Завдяки ним він є системним гербіцидом, що впливає на бур'яни як через листя, так і через ґрунт. Схема нашого досліді включала 4 варіанти. На ділянках першого варіанту проводили тільки міжрядний обробіток, без застосування гербіцидів. Цей варіант слугував контролем.

На ділянках другого варіанту вносили двічі Бетанал Прогрес ОФ (1 л/га) і третій раз застосовували грамініцид Центуріон із ПАР Аміго (0,3 + 0,9 л/га).

На третьому варіанті у фазі 1-ї пари справжніх листків бур'яків і через 6-8 днів по тому вносили гербіцид Бета Профі (по 1 л/га); третє обприскування проводили через 8-10 днів після другого, застосовуючи грамініцид Центуріон із ПАР Аміго (0,3 + 0,9 л/га)

Ділянки четвертого варіанту обробляли гербіцидами теж тричі: у перше і друге внесення застосовували суміш Бета Профі + Карібу + Тренд (0,75л/га + 0,03кг/га + 0,2 л/га). Під час третього внесення використовували грамініцид Центуріон із ПАР Аміго (0,3 + 0,9 л/га).

Повторність досліді триразова. Розміщення ділянок і повторностей систематичне. Об'єктом досліджень були рослини цукрових бур'яків гібриду

Ворскла. Гербіциди вносили тричі у визначені фази росту рослин культури оприскувачем ОП-2000-2-01 із розрахунку 300 л/га робочого розчину. Спостереження, аналізи та обліки проводили відповідно до загальноприйнятих методик, розроблених науковцями Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН України.

Результати наших трирічних досліджень показали, що триразове застосування післясходових гербіцидів позитивно впливає на зменшення рівня забур'яненості бурякового поля. Облік маси бур'янів, який проводили щорічно за два дні до збирання врожаю, довів, що досліджувані препарати дозволяють надійно контролювати з'явлення різних видів бур'янів на дослідних ділянках. Найменшою маса бур'янів на час обліку виявилась на ділянках четвертого варіанту і становила, в середньому, 112 г. Саме тут вносили двічі суміш Бета Профі із Карібу та третій раз – грамініцид Центуріон. Дворазове ж застосування самого гербіциду Бета Профі із наступним обприскуванням грамініцидом Центуріон (третій варіант) мало дещо нижчу винищувальну дію, ніж на четвертому варіанті. На час обліку тут маса бур'янів, в середньому за роки досліджень, становила 196 г/м².

Облік густоти рослин цукрових буряків показав, що післясходовий гербіцид Бета Профі у відповідних дозах виявив високу селективність щодо рослин культури і за дотримання регламентів його використання не викликав їх пригнічення навіть у найраніші періоди органогенезу. Найменше рослин цукрових буряків, в середньому за три роки, випало на ділянках саме із цим гербіцидом. На варіанті, де застосовували його суміш із Карібу, густина рослин культури, в середньому, становила 95,3 тис. на 1 га. Дещо меншою вона була на 3-му варіанті – 93,5 тис. на га. Значна забур'яненість ділянок контрольного варіанту призвела до найбільшого зниження густоти рослин буряків до рівня 82,0 тис. шт./га.

Результати наших трирічних досліджень показують, що на варіантах, де максимально були знищені бур'яни, виявилась найбільшою врожайність коренеплодів – 45,7 т/га (4 варіант) і 44,2 т/га (3 варіант). Технологічні якості коренеплодів цукрових буряків значною мірою залежать від рівня забур'яненості дослідної ділянки. Оскільки бур'янів за три роки було найменше на четвертому варіанті, то саме тут цукристість коренеплодів виявилась найбільшою – 17,0%. Застосування післясходового гербіциду Бета Профі позитивно вплинуло також і на головний показник бурякоцукрового виробництва, яким і є збір цукру. Максимальним за роки досліджень він був, як і можна було передбачити, на третьому та четвертому варіантах – 7,43 і 7,77 т/га відповідно.

Отже, застосування систем хімічного захисту посівів цукрових буряків від бур'янів на основі післясходового гербіциду Бета Профі, за дотримання регламентів внесення цього препарату, сприяє значному зниженню рівня забур'яненості цукрових буряків, що в свою чергу приводить до зростання продуктивності культури. Максимальний гербіцидний ефект досягається за дворазового внесення Бета Профі в суміші із гербіцидом Карібу (0,75 + 0,03) і наступного застосування грамініциду Центуріон (0,3 л/га).